

Psicologia Social per a l'Anàlisi i la Intervenció

Codi: 102534

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2502443 Psicologia	OT	4	1

Professor/a de contacte

Nom: Blanca Callen Moreu

Correu electrònic: blanca.callen@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

El català es podrà combinar amb el castellà i, puntualment, amb materials en anglès.

Equip docent

Marisela Montenegro Montenegro Martinez

Marta Padrós Castells

Prerequisits

Es recomana haver cursat prèviament: "La dimensió social de la persona" i "Influència social i grups". També resulta molt profitós en l'aprenentatge cursar al mateix temps l'assignatura anual "Pràctica de la Intervenció Educativa i Psicosocial".

Objectius

Fins ara, l'estudiant haurà entrat en contacte amb la Psicologia Social des d'un punt de vista general, coneixerà les seves perspectives teòriques i metodològiques més habituals a l'anàlisi dels processos psicosocials, així com les aproximacions i eines de treball de la intervenció social i educativa.

L'objectiu formatiu d'aquesta assignatura és adquirir competències professionals per comprendre i generar canvis socials a la realitat que ens envolta.

Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Analitzar textos científics escrits en llengua anglesa.
- Criticar els efectes de la pròpia pràctica sobre les persones, tenint en compte la complexitat de la diversitat humana.

- Demostrar una aproximació crítica, d'escepticisme constructiu, de creativitat i d'actitud d'orientació a la recerca en les activitats professionals.
- Elaborar i redactar informes tècnics sobre els resultats de l'avaluació, la recerca o els serveis sol·licitats.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Mantenir una actitud favorable envers l'actualització permanent a través de l'avaluació crítica de la documentació científica, valorant-ne la procedència, situant-la en un marc epistemològic i identificant-ne i contrastant-ne les aportacions en relació amb el coneixement disciplinari disponible.
- Prendre decisions de manera crítica sobre l'elecció dels diferents mètodes de recerca psicològica, la seva aplicació i la interpretació dels resultats que en deriven.
- Reconèixer els fonaments epistemològics dels diferents mètodes de recerca en psicologia, i la funció, les característiques i les limitacions que tenen.
- Reconèixer la dimensió social de l'ésser humà, considerant els factors històrics i socioculturals que intervenen en la configuració psicològica humana.
- Reconèixer la diversitat del comportament humà i la naturalesa de les seves diferències, tant en la normalitat com en l'anormalitat i la patologia.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar textos científics escrits en llengua anglesa.
2. Analitzar una situació i identificar-ne els punts de millora.
3. Apreciar les dificultats en la implantació de programes de gestió poblacional.
4. Argumentar la pertinència de les decisions en relació amb les qüestions estudiades.
5. Avaluar la pertinència dels vincles entre teoria i mètode.
6. Comunicar coneixements amb rigor i suport documental.
7. Criticar els efectes de la pròpia pràctica sobre les persones, tenint en compte la complexitat de la diversitat humana.
8. Descriure els processos que intervenen en la interacció social.
9. Emmarcar i extreure conseqüències sobre les epistemologies implicades en l'elecció de cada mètode.
10. Esquematitzar les propostes de recerca que es deriven de les principals perspectives teòriques en l'anàlisi i la intervenció social.
11. Esquematitzar les relacions de poder que normalitzen o patologitzen les característiques de determinats grups de persones.
12. Explorar formes d'anàlisi del comportament humà que reconguin la pluralitat de normes socials.
13. Identificar els principis epistemològics de les teories psicosocials contemporànies.
14. Identificar les dimensions crítiques de l'activitat professional en l'àmbit de l'acció col·lectiva.
15. Identificar les normes socials que diferencien entre comportament normal i anormal.
16. Identificar quins conceptes teòrics tenen més poder explicatiu per a fenòmens socials específics.
17. Identificar situacions que necessiten un canvi o millora.
18. Mantenir una actitud favorable envers l'actualització permanent a través de l'avaluació crítica de la documentació científica, valorant-ne la procedència, situant-la en un marc epistemològic i identificant-ne i contrastant-ne les aportacions en relació amb el coneixement disciplinari disponible.
19. Proposar projectes i accions que estiguin d'acord amb els principis de responsabilitat ètica i de respecte pels drets humans i els drets fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
20. Relacionar conceptes psicosocials actuals amb fenòmens socials contemporanis.
21. Revisar críticament casos concrets de recerca i intervenció en l'àmbit de l'acció col·lectiva.
22. Valorar l'impacte de les dificultats, els prejudicis i les discriminacions que poden incloure les accions o projectes, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.
23. Valorar les limitacions de les perspectives teòriques en l'anàlisi de fenòmens socials contemporanis.

Continguts

1. Dinàmica d'anàlisi i intervenció de fenòmens socials contemporanis

- 1.1 Concepcions de problemes socials i socioeducatius

1.2 Principis epistemològics i metodològics de l'abordatge dels problemes socials

2. Perspectives de recerca i anàlisi psicosocial

2.1. Mètodes de recerca aplicada

2.2. Perspectives discursives d'anàlisi

2.3. Perspectives etnogràfiques d'anàlisi

3. Perspectives d'intervenció psicosocial

3.1 Fonaments de la intervenció

3.2 Disseny d'intervencions. Sensibilització, interaccions, xarxes i comunitats

3.3 Eines d'avaluació i anàlisi de resultats

4. Anàlisi i intervenció per la transformació social

4.1 Reflexió crítica de l'anàlisi i la intervenció psicosocial

4.2 Controvèrsies del camp de la intervenció social i socioeducativa

Metodologia

Les activitats dirigides de l'assignatura s'imparteixen en 12 sessions de continguts teòrics i 6 sessions de treball pràctic, sempre en sessions de 2 hores. El seu desenvolupament combina els següents recursos didàctics:

- Les 12 sessions teòriques tindran o bé un format de classe magistral o bé d'exposició de grups d'estudiants i es treballaran aspectes teòrics, metodològics i tècnics per l'anàlisi i la intervenció social i psicoeducativa.
- Les 6 sessions pràctiques consistiran en tallers de treball per a desenvolupar totes les fases per al diagnòstic, disseny, realització i avaluació d'una campanya de sensibilització en un context educatiu o social.

Les activitats supervisades, grupals i individuals, tractaran concretament sobre qüestions associades al disseny i a la realització dels treballs grupal i individual.

Les activitats autònomes consistiran en revisions individuals i grupals de material bibliogràfic i documental, que donarà lloc a la realització d'esquemes, mapes conceptuals i resums, que seran utilitzats posteriorment en els treballs individuals i grupals.

Es farà servir el moodle com a eina fonamental de comunicació.

Nota: La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries. L'equip docent detallarà a través del'aula moodle o el mitjà de comunicació habitual el format presencial o virtual/on-line de les diferents activitats dirigides i d'avaluació, tenint en compte les indicacions de la facultat en funció del que permeti la situació sanitària.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Conferències	24	0,96	8, 9, 11, 12, 13, 15, 16, 20, 23
Pràctiques d'aula / tallers	12	0,48	1, 3, 4, 5, 7, 11, 18, 20
Tipus: Supervisades			
Debats i tutories virtuals	10	0,4	3, 4, 13, 23
Tipus: Autònomes			
Elaboració de treballs en grup	24	0,96	1, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 14, 18, 20, 21, 23
Elaboració fitxes de lectura	10	0,4	1, 6, 13, 16, 18, 20, 23
Estudi	30	1,2	1, 11, 16, 20
Lectura de textos	30	1,2	1, 13, 15
Recerca de documentació	10	0,4	12, 16, 21

Avaluació

Ev1 - Exposició en grup (30%): Presentar de manera grupal diferents eines teòriques i metodològiques per l'anàlisi i la intervenció psicosocial. En aquesta presentació, l'estudiantat haurà de generar dinàmiques creatives pel debat del grup classe sobre els continguts de cada tema. Hi haurà una presentació per tema, de manera que cada estudiant haurà de presentar aquesta evidència en la data corresponent al tema a presentar (entre les setmanes 5 i 14).

Ev2 - Fitxes individuals de lectura (30%): De forma individual, els/les estudiants hauran de fer, com a mínim, i en els terminis establerts (entre les setmanes 5 i 14), 3 fitxes de lectura de la bibliografia recomanada per diferents sessions (no es comptarà aquella corresponent al tema sobre el qual es faci la presentació oral). La nota d'aquesta activitat serà el resultat de la mitjana aritmètica de les 3 millors aportacions de cada estudiant.

Ev3 - Informe d'intervenció en grup (40%): L'informe grupal contindrà els processos de diagnòstic, realització i avaluació de la campanya de sensibilització realitzada pel grup (setmana 15). També s'avaluarà l'exposició grupal sobre els resultats d'aquesta intervenció (setmana 14)

Assignatura superada: Per SUPERAR l'assignatura a l'avaluació continuada cal haver obtingut un total d'almenys 5 punts en l'avaluació continuada, amb un mínim de 5 punts o més (en una escala 0-10) en cadascuna de les evidències. En cas de no assolir aquests requisits la nota màxima que es pot obtenir és de 4,5 punts..

Avaluable: Es considerarà avaluable l'estudiant que hagi presentat evidències d'aprenentatge amb un pes igual o superior 40% del total de l'assignatura.

No avaluable: Es considerarà No avaluable el fet que encara que l'estudiant hagi presentat diverses proves el pes total en relació amb el conjunt de l'assignatura sigui inferior al 40%.

Recuperació: Pot optar l'alumnat que al llarg de l'avaluació continuada hagi realitzat evidències amb un pes igual o major a 2/3 de la qualificació total i hagi obtingut una nota mitjana inferior a 5 punts.

L'estudiant podrà tornar a presentar o bé les fitxes de lectura necessàries per arribar al mínim de les tres (3) exigides o bé la presentació oral d'eines teòriques i metodològiques per l'anàlisi i la intervenció psicosocial, que podrà lliurar-se individualment o en grup. També podrà tornar a presentar l'informe de la intervenció realitzada, sempre que s'hagin portat a terme les activitats d'intervenció requerides.

No es preveu que l'alumnat de 2^a o posterior matrícula s'avalui mitjançant una única prova de síntesi no recuperable.

El sistema d'avaluació d'aquesta assignatura s'ha elaborat de manera subordinada als requisits que s'exposen a les Pautes d'avaluació de les titulacions de la Facultat de Psicologia, que es poden consultar en: <https://www.uab.cat/web/estudiar/graus/graus/avaluacions-1345722525858.htm>

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Ev1 Exposició en grup	30%	0	0	1, 2, 4, 6, 10, 12, 13, 16, 20, 21, 22
Ev2 Fitxes individuals de lectura	30%	0	0	1, 6, 8, 11, 13, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22
Ev3 Informe d'intervenció en grup	40%	0	0	2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 14, 17, 19, 20, 22, 23

Bibliografia

Bàsica

Gordo, Angel y Serrano, Araceli (Coords.) (2008). *Estrategias y prácticas cualitativas de investigación social*. Madrid: Editorial Pearson

Montenegro, Marisela (Coord.) (2011). *Intervenció Social. Controvèrsies teòriques i metodològiques*. Barcelona: EDIUOC.

Rodríguez, Israel (Coord.) (2011). *Psicología comunitaria y problemas sociales*. Barcelona: EDIUOC.

Complementària

Carvajal, Zaira; Chinchilla, Hellen; Penabad, María Amalia y Ulate, Carmen E. (Editoras) (2014). *Guía para acompañar procesos de sensibilización sobre inclusión social y equidad desde la perspectiva interseccional*. Segunda edición. Heredia, Costa Rica: Medidas para la Inclusión Social y Equidad en Instituciones de Educación Superior en América Latina (MISEAL-Costa Rica).

Cassián, Nizaiá (Coord.) (2017). *Evaluación e intervención psicosocial*. Barcelona: EDIUOC.

Galaz, Catherine & Montenegro, Marisela (2015). Gubernamentalidad y relaciones de inclusión/exclusión: los dispositivos de intervención social dirigidos a mujeres inmigradas en España. *Universitas Psychologica*, 14(5), 1667-1680. <https://doi.org/10.11144/Javeriana.up14-5.grie>

Goetz, Judith P. y LeCompte, Margaret D. (1988). *Etnografía y diseño cualitativo en investigación cualitativa*. Madrid: Morata.

Guasch, Óscar (1997). *Observación participante*. Madrid: CIS.

Gutiérrez-Rodríguez, Encarnación (2016). Percibiendo el despojo: Estudios sobre mujeres y género entre el racismo institucional y las políticas de control migratorio en la universidad neoliberal. *Foro Internacional de Estudios sobre la Mujer*, 54, 167-177. <https://doi.org/10.1016/j.wsif.2015.06.013>

Hammersley, Martyn y Atkinson, Paul (1994). *Etnografía. Métodos de investigación*. Barcelona: Paidós.

Ibáñez, Tomás (1990). *Aproximaciones a la Psicología social*. Barcelona: Senday.

Íñiguez, Lupicinio (2003). *Análisis del discurso*. Barcelona: EDIUOC.

Lander, Edgardo (2000). *La colonialidad del saber: eurocentrismo y ciencias sociales latinoamericanas*. Caracas: Ediciones Faces UCV / UNESCO.

Moreno, Manuel y Molina, Nelson (2018). La Intervención Social como objeto de estudio: discursos, prácticas, problematizaciones y propuestas. *Athenea Digital*, 18(3), e2055. <https://doi.org/10.5565/rev/athenea.2055>

Prado, Luís (2008). Los horizontes de la intervención en lo social. *Reflexión Política*, 10(20), 58-69. Retrieved from <http://www.redalyc.org/articulo.oa?id=11002006>

Rocu, Patricia (Coord.). (2019). *Estrategias para incorporar la perspectiva étnica en la universidad. Las historias cuentan, cuéntanos la tuya: la voz del alumnado universitario afrodescendiente*. Madrid: Unidad de Diversidad. Universidad Complutense de Madrid.

Programari

S'afavorirà l'ús d'eines de programari lliure sempre que sigui possible.